

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGY-
LET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLÓZSVÁR, ATTIILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

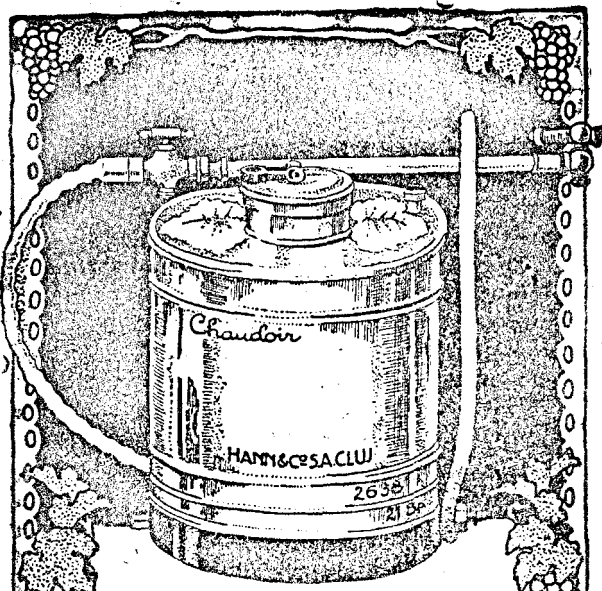
Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendes tagdíja évi 200 lei, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. tagdíja 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lei pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó;

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:

Egy évre 350 lei Negyed évre 100 lei
Fél évre 180 lei Egyes szám 7 lei

eredeti
CHAUDOIR
szőlőpermetező
állandóan raktáron
GÉPOSZTÁLYUNKNÁL
HANN és TÁRSA R. T.-nál
CLUJ-KOLOZSVÁR, str. Regina Maria II,
Telefon: 2-36. Sürgőnyeim: Hanncomp. 3911

Dr. Szentkirályi Ákosnak az E. G. E. közgyűlése elé terjesztett indítványa.

„... Agrárországban vagyunk ahol első sorban az őstermelésből táplálkozik az egész társadalom. Ha rosszul megy a gazdáknak akkor nincs aki vásároljon a kereskedőtől, nincs aki megvásárolja a gyárak ipartermékeit, de még az sincs aki egy színházjegyet, vagy újságot vegyen...”

Egyik magyar napilapunk második vezető-cikkében — tehát előkelő helyen — olvasom ezt a kijelentést. Ha csak innen, a mi berkeinkből hangzanék, még a gazdák jó részére tartaná megtámadhatatlan igaznak. Ezen csodálkozni nem lehet. A gazdatársadalmat nem

nevelték arra, hogy súlyát, fontosságát érezze, jussát követelje. Ebben jórészt hibás a sajtó is. Hiszen még az a lap sem áll ki a sikra, az idézet igazság mellett, amelyik hirdeti, mert ha küzdeni akarna érte: terjedelmes vezércikk rendén ismertette volna az E. G. E. működését — közgyűlése alkalmából.

Ha számszerint nem is felel meg a valószínűségnek, amit a hozzáértők állítanak t. i. hogy az erdélyi magyarság 80 százalékát a földbirtokos gazdaközönség alkotja — hirdetni merem ezen a helyen, miszerint magyarságunk sorsa, boldogulása ennek a 80 százaléknak sorsától, boldogulásától függ, a jelenben úgy valamint, még inkább a jövőben.

Pyramishoz hasonlítom magyar kisebbségünket. Égfele néző csúcsa az egyház és az iskola, fundamentuma a földbirtokos gazdák egyeteme. Ez hordozza az egésznek a súlyát. A fundamentum erőssége biztosítja az egész alkotmány fenmaradását.

A fundamentum kisebb-nagyobb köveit — kiváltképpen a legkisebbeket összetartani és erősíteni sorsdöntő feladat az összetartás és az erősítés dolga is a Magyar Párt feladatai közé tartozik.

Az erősítés legfontosabb tényezője a szaktudás mélyítése, szélesítése, minél tágabb körbe való terjesztése. Mindezt a Magyar Párt mindez ideig, sok más, életbevágó feladatok miatt nem vehette munkába.

Az E. G. E. bizonyára nem lépi túl működési körét, ha magyar gazdaközönség gazdasági szakoktatása dolgában interveniál, agitál és a magyarság egyetemének áldozatkész ségéhez apellál.

Hogy a szaktudás mennyire fontos tényezője a föld megtartásának és hogy föld nélkül mennyire bizonytalan bármelyik kisebbség sorsa — olyan élő példával akarom demonstrálni, melyről a t. kgy. tagjai közül bizonyára kevésnek volt alkalma tudomást szerezni.

A palesztinai cionista telepítésről szóló, nagyon érdekes könyv került nemrég a kezembe. Széles látókörű írója dr. Arthur Ruppin, meggyőző argumentumokkal bizonyítja, hogy a sok százezernyi városi lakos bevándorló (gyári munkások, gyárosok, iparosok, kereskedők, ügynökök, orvosok, írók, művészek) nem tudja az őshazát visszaszerezni bármennyien legyenek. Ezt a kitűzött feladatot földvándorlással, földmivelők letelepítésével lehet eredményesen elvégezni. A megszerzett földet pedig

csak a szakértelemmel végzett munkával lehet megtartani, a nagy feladat tényezőjévé tenni.

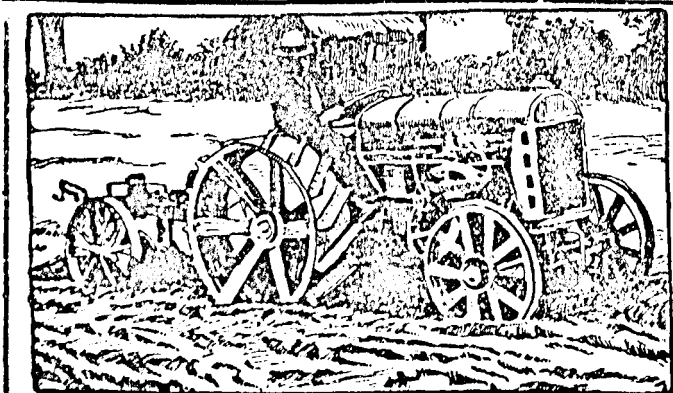
Bámulatra méltóak azok az intézmények, melyeket a cionista szervezetek a szakismeretek terjesztésére, a szaktudás mélyítésére létesítettek. Bármelyik európai kisebbségi nemzet boldog lenne, ha olyan növénytermesztési, állattenyésztési kísérleti állomások, olyan vándortanítói szervezete, olyan szövetkezeti és hitelszervei volnának és lennének. Melyek mind, nemcsak léteznek, hanem a kimutatások bizonyossága szerint élénken működnek is.

Legelőbb a most gazdálkodó földmivelők nagy közönségének gazdasági oktatását kell munkába venni. Azért „muszáj”, mert aki ma a régi, a békebeli módon gazdálkodik — elmarad; elmaradva elgyengül, elesik, a verseny szele elfújja. Ezt a munkát csak kurzusok tartásával és vándortanítók segítségével lehet jó eredmény reményében elvégezni.

Nagyon értékes és gondolkodásra ösztönző cikk jelent meg „változatos termelés-e?” cím alatt a „Magyar Nép” 1926-4-ik számában dr. Péterffy Lőrincz toliából. Kár, hogy a cikk rendén nem támadt tanulságos eszmecsere. Azt hiszem nem tévedek, ha megállapítom, hogy a cikk írójának, találó példák egész sorával bizonyítani sikerült, miszerint a gazdasági tudomány tételei csupán ott gyümölcsözhetnek a gyakorlatban, ahol az adott viszonyokhoz mérten alkalmazhatók. Bölcsen kimondott igazság, aminek alapján, magyarázat nélkül is megérthető, miszerint a kisgazdat, az ő dülőjén kell, oktatni: milyen növényt, milyen módon termesszen, milyen állatot, milyen módon tenyesszen, hogy birtokából megfelelő és biztos jövedelme legyen. Ezt az eredményt csak helyszínen oktató vándortanító működése rendén tudjuk elérni. És ha elérjük: erősödik a magyarság egyeteme, többet áldozhat a templom és iskola céljára. Mindezek után indítványozom, hogy

bizza meg a közgyűlés az igazgató-választmányt, hogy a Magyar Párt, a magyar egyházak, a társaságok, a hitelszövetkezetek és „Hangya” szövetkezetek, valamint az E. M. K. E. segítségével hívásával hozza össze a szükséges anyagi eszközöket legalább három gazdasági vándortanítónak még ebben az esztendőben való alkalmazására, kiküldésére.

Az ezután következő gazdanemzedék gazdasági kimivelésére, az elemi népiskolák, az

Legújabb típusu FORDSON TRAKTOROK

3731 gazdasági gépek és autók, HOFFER es SCHRANTZ
cséplőgépek lerakata

„PERRY” cégnél. Cluj, Strada Regina Maria
No. 2. Telefon 999. szám.

Ahol a mai naptól kezdve a gyár utasítására mélyen leszállított
árakon részletfizetésre szerezheti be gépszükségletét.

ifjúsági tanfolyamok, a három földmives iskola és a kolozsvári gazdasági akadémia feladata itt Erdélyben.

Azok gazdasági kiképzéséről, akik az elemi iskola elvégzése után más iskolába nem járhatnak: a *gazdasági jellegű felső tagozat*, a *gazdasági jellegű iskola* és az *ifjúsági tanfolyamok* tantervében bőségesen gondoskodik az új törvény. Az eredményt a jövő fogja megmutatni. Hasznosan tanítani a gazdasági ismereteket az elemi iskolákban nehezebb feladat, semmint a gazdasági főiskolákban a tudományt előadni.

A *földmivesiskolákkal* nem lehetett elérni azt a célt, melyik eredetileg kitűzetett. Tanulóik túlnyomó nagy része nem tért vissza az apai házba. Még azok sem, akik jókora birtokban gazdálkodhattak volna. Diplomás embereknek érezték magukat és „ispán urnak” mentek a nagy birtokra. Most is, bizonyára így lesz, mert a 100, 200, 300 holdas birtok, akadémiai végzettséget nem bír el. Az a birtok, amelyiknek tulajdonosa tisztet *kénytelen* tartani, eltűnt.

A kisebb birtokon gazdálkodók legnagyobb része nem nélkülözheti felnőttek fiait a gazdaságban. Ma, a nagy napszám és kevés napszám miatt — nehezebben nélkülözheti, mint a világegés előtt. Amelyiket pedig „*tanítatni*” akarja — nem földmives iskolába küldi.

Az ilyen módon gazdáknak otthonmaradt, kisbirtokú *gazdajátárságnak* szakdolgozóknak való *továbbmívelése* okvetlenül szükséges — minden mástól eltekintve a magyarság erősítése céljából. A továbbmívelés dolgában a vándortanítók által tartandó téli tanfolyamoktól és a földmives iskolákon rendszeresítendő téli tanfolyamoktól jó eredményt várhatunk.

A kolozsvári gazdasági akadémia tanfolyama — értesülésem szerint — 4 évre fejlesztett. *Egyetemi szinten tanítanak tudományos buvárdokokat nevelni a feladata*. Azoknak a fiainknak, akik 100—200—300 holdas nagy birtokosok lesznek — a 4 év akkor is sok és költséges, ha jövő hivatásunknak megfelelő tudomány elsajátításán kívül az *elméletnek a gyakorlatba való átültetésére szükséges tudnivalókat is megszerezni akarják*.

Amikor, közvetlenül a háború kitörése előtt, az E. G. E. is akcióba lépett a gazdasági akadémiának az tudományegyetemmel való összekapcsolására — afelől is tárgyaltunk, hogy egy *gazdasági iskola* felállítása dolgában tegyen lépéseket az E. G. E. abból az időből maradt írásaim között nyomára akadtam megfelelő indítványomnak. Az akkor *középbirtoknak* nevezett 200—500 holdas gazdaságok *érdekéről* volt szó benne. A *tulajdonosok szakképzéséről, megfelelő gazdaszettek neveléséről*.

Az elmondottak alapján indítványozom, hogy: 1. bizza meg a közgyűlés az ig. választmányt: tegyen előterjesztést a kormánynak, (a *földmives iskoláknál, felnőttek részére, magyar nyelvű, téltanfolyamok rendezése, és 2., magyar tagozatú gazdasági iskola felállítása tárgyában*.

3. kérem indítványaimat elfogadni és tárgyalásra kitűzni, fontolóra véve, hogy az ország mezőgazdaságát csak a szakismeretek terjesztése, a szakutadás mélyítése rendén lehet felvirágoztatni. Termesztési premiumok, ingyen vetőmag, tenyészállatok kiosztása, állatkiállítások bőkezű díjai — csak ideig-óráig hainak. Az elgyengült beteget a jótáplálás segíti erőre; a különféle injekciók a beteget csak áztatják, az orvost is.

Szarvaskerep (*Lotus corniculatus*).

A szarvaskerepet az egykori marosvásárhelyi miniszteri kirendeltségnek, a rétek és legelők felújítása és újból való beállítására indított akciója helyezte, az eddig nálunk csak vadonélő réli és legelői növények közül, a vetett takarmánynövények sorába. Hogy a szarvaske-

rep nálunk ebbe az új helyzetbe került annak körülbelül csak 10 éve még. De ennek a rövid időnek dacára oly gyorsan hódított tért, mint egykor a lóhere és lucerna. Az oka pedig ennek a gyors és nagy térhódításnak volt: a gyors fejlődése, erős sarjhajtó képessége, önmagát utján való sűrűsödése és mindennek felett: a lóhere, lucerna és baltacim mellé helyezkedő kiváló takarmányérike, mely különösen a tejelő tehének takarmányozásánál bizonyult elsőrendűnek.

Első szerepkörében a rétek és legelők felújításánál tűnt fel, hol a fűmagkeveréknek 15—20 százalékát foglalta el. Dacára azonban annak, hogy a fűmagkeverék ilyen csekély százalékkal vétetett fel; már a második, harmadik évben a bevetett terület fele a szarvaskerep sárga virágjában diszlett.

Ezen bokrosodás és önmagát utján való sűrűsödése a szarvaskerepnek hozta magával azt, hogy az eddig csak egy kedvező esetben két kaszálást adó rétek, a szarvaskereppel felújítva 2—3 jó kaszálást adtak, melyeket csekély levélhullás nélkül lehetett kitűnő minőségű szénának feltakarmányozni a legcsekélyebb puffantó hatás nélkül.

A szarvaskerep a legelőkön is jól megállotta helyét; a szarvasmarhák részére kora tavasztól késő őszig megriktulás nélkül adott elsőrendű legelőt.

A lovakkal, de különösen a juhokkal a legetetett szarvaskerepes legelőt azonban, ha az kora tavaszon és késő őszön is legettetés alatt állott, már a második évben nagymértű megriktulását mutatta be a szarvaskerepnek. S ha az ilyen legettetés a harmadik évre is kiterjedt, a szarvaskerep teljesen eltűnt a legelőről. A juhokkal való legettetésnél az volt a szarvaskerep veszedelme, hogy a szarvaskerepnek késő őszi sarjadása és kora tavaszi fejlődésbe indulása, azokban az időszakokban a legelő állatokat, kizárólag a szarvaskerepre utaltta, melynél fogva más takarmány hiányában, de önmaga értékeért is olyan mélyen a *gyökérlégerágták* a szarvaskerep földfölötti részét, hogy az a lélekző szervétől megfosztva, elpusztult. Ebből azon önként kínálkozó következtetés vonható le; hogy a juhokkal és lovakkal a szarvaskerepes legelőt csak nyáron legettessük. A késő őszi és kora tavaszi legettetést feltétlenül tilalmazzuk.

A szarvaskerepnek fűmaggal beindított termelése korán adott alkalmat a vetőmag termelésére is. A második, harmadik évben ugyanis mint fentebb láttuk, a vetésben a szarvaskerep veszi fel a vezető szerepet, melynek virágzása, s az ehhez kapcsolódó magtermése oly időre esik, a mikor a társul vetett fűfélék már mind régen elvirágoztak, s így az egész területen mintha magára lett volna vetve, úgy áll a szarvaskerep magnyerésre felhasználandó.

A szarvaskerepnek a fűmagvak társaságában történt vetése mellett is jóllehet, hogy a keveréknek csak 15—20 százalékát tette, tapasztalták a gazdák, hogy a termésnek jóhatása van a tejelválasztásra. Ez a tapasztalat arra indította a gazdákat, hogy a szarvaskerepet kiemelve a fűmagvak társaságából más, a tejelválasztására nagyobb hatással bíró növények társaságában termeljék. Így kezelték először egy az egy arányban, a hegyes déli oldalakon a szarvaskerepet a baltacimmal vetni, később hasonló arányban a nedvtartó mély fekvésekben a vörös lóherével vetették. A kiveszőben lévő lucernásokat pedig szarvaskerep felületével hozták még egy pár évig nagyobb termelésre.

A tejelválasztására való hatását a szarvaskerepnek a baltacim, lóhere és lucernával hasonlítva össze, a következő sorozatot állíthatjuk fel: *baltacim, szarvaskerep, lóhere és lucerna*.

A gyakorlat által igazolt eme sorozat először a szarvaskerepnek a baltacimmal való vetését hozta felszínre, annak eredménye lett, hogy az eddig csak egy kaszálást adó baltacim a szarvaskereppel vetve két jó kaszálást

adott, melyben az első kaszálásnál a baltacim a második kaszálásnál pedig a szarvaskerep adta a nagyobb tömeget.

Jól megállotta helyét a szarvaskerep a vörös lóhere és lucerna társaságában is, mind a két helyen emelte a takarmány minőségét és mennyiségét.

A lóhere társaságában a szarvaskerep már a harmadik évben önmagát utján erős térhódítást tett, a negyedik évben már kevés lóhere mutatkozott, az ötödik évben pedig a szarvaskerep foglalta el az egész területet, kevés vadonélő here és fűféle társaságában. Ha azonban a harmadik évben magtermelésre hagyjuk meg, úgy a szarvaskerepet, mint a lóherét önmagát utján úgy megsűrűsödik a vetés, hogy még két évre biztosítja a keverék arányát.

A szarvaskerep vetőmag szükséglete k. holdanként géppel vetve: 9—10 kg., kézzel szórva vetéssel 10—12 kg., melyből százalékos vetésre való felhasználásánál könnyen megállapítható a mag mennyisége.

A szarvaskerep, mint ismeretes az arankának nem gazdanövénye, azaz nem veti magát annyira a szarvaskerepre az aranka, hogy azt, mint gazdanövényeit a lóherét és lucernát teljes kipusztítással fenyegetse. De mint minden kulturált növényünk úgy a szarvaskerep sem mentesített teljesen az arankától, miért is nagyon ajánlatos, hogy szarvaskerepből is csak arankamentesített magot vásároljunk és vessünk.

Gáspár József
nyug. földmiv. isk. igazgató.

Törvények, rendeletek.

Utasítás a községi legelők kezelésére és kihasználására nézve,

Erdélyre, Bánátra, Rörösvidék és Máramarosra vonatkozó érvénnyel.

A községi legelők, illetőleg azok, amelyek a megelőző törvények alapján városi vagy falusi községek tulajdonát képezik és amelyek a földreform törvény 24 ik szakasza alapján létesítettek és kiegészítettek, az alábbi szabályok szerint kezelendők és használandók:

I. Fejezet.

Általános rendelkezések.

1. Az összes legelők műszaki szervezését a földmivélsügyi és uradalmi miniszterium legelőügyi igazgatósága végzi.

2. Miután a községi legelők kizárólag mezőgazdasági rendeltetésű vagyontárgyak a község többi vagyonától elkülönítve kezelendők a megyei mezőgazdasági felügyelőség és a földmivélsügyi és uradalmi miniszterium legelőügyi igazgatóságának utasításai szerint.

3. A használat és a kihasználás módját a megyei gazdasági felügyelőség állapítja meg a földmivélsügyi és uradalmi miniszterium legelőügyi igazgatóságának felügyelete alatt.

4. A legeltetési díjat és a legelőből kaszáló céljaira bérbeadott területek bérét a megyei gazdasági felügyelőség állapítja meg a legelőügyi igazgatóság jóváhagyásával; ez úgy állapítandó meg, hogy legalább annyi jövedelmet hozzon, amennyi a bér vagy az évi törlesztések fedezésére, az adók fizetésére, a legelő fenntartási és javítási munkálatok költségeinek fedezésére, az állatok őrzésének költségeire, a községi tenyészállatok tartására és az állattenyésztési alap támogatására szükséges.

5. A községi legelő kezelését és a használatra, valamint a kihasználásra vonatkozó rendelkezések végrehajtását a községi képviselőtestület és bíró végzik, a megyei gazdasági felügyelőség ellenőrzése alatt. Ezen ellenőrzés kiterjed a kezelésre, a használat és kihasználás módjára, valamint a számadások vezetésére.

6. A községi legelők költségvetése a

község költségvetésétől elkülönítetten állítandó össze. A községi legelők jövedelmei más célra, mint a törlesztések fedezésére és a 4 ik pontban felsorolt költségekre, nem használhatók.

II. Fejezet.

A községi legelők használatának és kihasználásának módja.

7. Az összes községi legelők csak az állatok legeltetésére használhatók. Azon esetekben, ha nem volna elegendő állatok, egyes részek kaszálás alá vehetők.

8. A községi legelő használati joga az összes községekben lakó kisgazdákat, mezőgazdasági és ipari munkásokat megilleti azon esetekben, ha másutt nincsen legelőjük, vagy ha az nem elegendő. Ezen jog a 11-ik pontban felsorolt elvek alapján osztandó ki.

9. A használatra és a kihasználásra vonatkozó utasítások részletes módját minden év őszén a megyei gazdasági felügyelőség állapítja meg és a legelőügyi igazgatásnak jóváhagyásra előterjeszti, a végrehajtást a községi képviselőtestület és a bíró eszközli a megyei gazdasági felügyelőség ellenőrzése alatt. Ebből a célból a társas mezőgazdasági felügyelők kötelesek minden év őszén a vezetésük alatt álló terület minden községében kiszállani és a községi bíróval és jegyzővel együttesen a községi legelő helyzetének, a talaj minőségének stb. stb.-nek tekintetbevételével a legelő gazdasági kihasználási tervét összeállítani és jegyzőkönyvet venni fel, amelyben a használati mód részletesen megállapíttassék.

Ezen jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:

1. A legelő általános leírását, a terület kiterjedését és minőségét, az utak, itatóhelyek, határkövek stb. állapotára való tekintettel.

2. A legelőn található felszerelések leírását, pld. kutak, karámok, egyes fák stb. stb.

Az elveszhető vagy eltulajdonítható tárgyaknak a leltárból való kihagyása semmi módon nem menthető és a jegyzőkönyv aláíróinak rossz akaratára mutat, magánán vonja az erre vonatkozó törvényes következményeket.

A jegyzőkönyv formája az utasításhoz mellékelve.

Megállapítatnak hasonlóképpen az évi fenntartási munkálatok, amelyeket a talajnak, az itató helyeknek, a határköveknek jó állapotban való fenntartására el kell végezni, megállapítván ezen munkálatok költségeit és az elvégzésére szükséges időt.

A kihasználási terv és a fent jelzett jegyzőkönyv jóváhagyás céljából a megyei gazdasági felügyelőnek terjesztendő elő, aki kötelező erővel ruházza fel azon esetekben, ha a község nem szólal fel ellene a földművelésügyi és uradalmi minisztérium legelőügyi igazgatóságához.

Mindezek két példányban állítandó ki egy a község, egy pedig a gazdasági felügyelőség részére.

A megyei gazdasági felügyelő köteles legalább három napon belül a kézhezvételtől számolva a községi előjárásnak megküldeni a jóváhagyott tervet és jegyzőkönyvet, vagy az általa szükségesnek gondolt módosításokat. A község a kézbesítéstől számított 15 napon belül ezen munkálatok ellen felszólalhat a földművelésügyi minisztérium legelőügyi igazgatóságához.

10. Az állatoknak a községi legelőre való felhajtása az állattulajdonosoknak a községi előjárásról kötött szerződések alapján az előjárás jogszabályjában való bevezetés mellett történik. A községi legelőre több állatot, mint amennyit a megyei gazdasági felügyelőség a községi előjárásról együttesen a megelőző szakaszban foglalt jegyzőkönyv alapján megállapított, a községi legelőre felhajtani nem szabad. A legelőre felhajtandó állatok számának megállapításánál tekintetbe kell venni a talaj minőségét, az időjárási viszonyokat, a kaszálók és mesterséges takarmányterületek kiterjedését. Egy nagy állattal egyenlőnek veendő két borjú, 20 hónapon aluli korban, 2 csikó 30 hónapon aluli korban, 5 juh, vagy 10 bárány.

11. Ha a kisgazdák, mezőgazdasági és ipari munkások, akiknek nincsen másutt legelőjük, nagyobb számú állatot jelentenek be, mint amennyi a községi legelőre felhajtandó, a következőképpen kell eljárni:

a) Elsősorban legeltetési jog adandó 3 nagy állat részére a kisgazdák és a mezőgazdasági munkásoknak és egy tehén részére az ipari és bányamunkásoknak, előnyben részesítvén a szegényebbek.

b) Felveendő a magán vagy közbirtoossági nem elegendő legelővel bíró mezőgazdasági munkások és kisgazdák 3 állatra való kiegészítésre, bánya és ipari munkások egy tehénre való kiegészítésre.

c) Ezeknek kielégítése folytán a főleglegeltetésre jogosított lakosoknak osztandó ki a tartott állatok arányában, úgy azonban, hogy egy lakos ne tarthasson többet, mint 10 nagy állatot, vagy ennek megfelelő számú kis állatot még a hegyvidéken sem.

d) Amennyiben a községi lakosok kielégítésén kívül még maradna főleglegeltetésre a községi előjárás és a megyei gazdasági felügyelőség által felhatalmazható, hogy idegen egy km-es körzetben fekvő más község lakóinak is állatait fölvehesse a legelőre ugyanazon bérfizetés és jog megállapítás szerint.

e) Csak azon esetekben, hogyha a legelő főleglegeltetésre is használható ki lehet egy-egy lakosnak 10 nagy állaton felüli jogot is engedni, vagy pedig a főleglegeltetésre egy évi tartamra bérbe adható nyilvános árverésen.

12. A községi legelőkből esetleg a kaszálók részére kiszakított területek akár részben, akár holdanként bérbe adhatók a legelőre bocsájtott állatok arányában.

13. Az állatok a legelőre minden év május 1-én bocsájtandók, kivéve azon esetet, hogyha a kedvező időjárás esetén a községi előjárás és a gazdasági felügyelőség jóváhagyásával elhatározná, hogy ez előbb kezdődjék; semmiesetre sem azonban április 15-é előtt. Tilos az állatokat legelőre hajtani esős időjárás alatt, mikor a föld fel van ázva.

14. Az állatok csordákban legeltetendők, a község által fizetett pásztorok felügyelete alatt.

15. Juhok a községi legelőre csak akkor bocsájtandók, ha a nagy állatok a 11-ik szakasz értelmében mind elhelyeztettek. Mindenestre azonban a külön megjelölt legelőrészek tartandók. Hasonlóképpen csak külön legelőrészekre bocsájtandók a sertések és ludak.

16. A községi legelő nem legeltethető egészében egyszerre, hanem fölosztandó két vagy több szakaszra. Az állatok váltogatva legeltetendők a különböző szakaszokon, hogy az alatt a többi szakaszokon idő maradjon a fű megnövekedéséhez.

17. Amennyiben a községnek különböző távolságokban több legelője van a legközelebbi legelőkhöz a fejőstehenek és az igás ökrök helyezendők el, a legtávolabbiakon a juhok és a növendék állatok.

18. A legelőre való bocsájtásokról szóló szerződések az illetékes községi bíró által a községi képviselőtestület felhatalmazása alapján egy év tartamára kötetnek és legkésőbb február 15-ig aláírandók. A szerződések kötésénél a következőképpen kell eljárni:

A lakosok minden év január hó 1-ig be kell jelentésük azokat az állatokat, amelyeket a községi legelőre felakarnak hajtani. Közvetlenül ezután a községi képviselőtestület a legelő kiterjedésével és a 9-ik pontban megállapított állatok számával arányosan megállapítja, hogy mely lakosoknak mennyi állattal engedhető a legelőre. A községi képviselőtestület ezen határozata alapján elkészíti a szerződéseket, amelyek legkésőbb február 15-ig aláírandók. A legelőre nem hajtandók azon lakosoknak állatai, akik a megelőző évben a községi legelővel kapcsolatosan felmerült adósságaikat nem rendezték. Nem hajtandók fel azon állatok, amelyeknek nincsen marhalevelők. A szerződés aláírása a községi jegyző előtt történik a kö-

vetkezőképpen: A szerződő felek személyesen megjelelennek a község házában, a jegyző felolvassa a felek előtt a szerződést és ha ők kijelentik, hogy a szerződés minden pontjában megegyeznek, aláírják; az írni nem tudók ujjnyomatukkal látják el. Ezen eljárás betartása jegyzőkönyvben lesz megállapítva, amely a szerződés végére irandó. A szerződés egy példányba állítandó ki és a községi előjárásnál megőrzendő, másolatok róla a gazdasági felügyelőségnek küldendők. A szerződés beírandó teljes egészében egy erre a célra felfektetett naplóba, amelyet minden községben be kell állítani. Február 15-ke után nem adható legeltetési jog, csak a később beszerzett állatok után. A legeltetési időszak minden év május 1-től november 1-ig számítatik. Az ár fizetése két részletben történik április 15-én és június 15-én. Az első rész le nem fizetése a szerződés megsemmisítését vonja maga után. A legelőre engedett állatok eladás esetén azok újakkal helyettesíthetők. Az eladás azonban nem történhetik meg mielőtt a községnek a legeltetési díjak ki nem fizetettek.

(Folyt. köv.)

Dr. gróf Bethlen György a Magyar Párt élén.

A husvétli ünnepek előtt — mint a politikai lapokból értesült olvasó közönségünk — Ugron István lemondott a Magyar Párt elnöki tisztéről. Ezt az acél idegeket és széles politikai, társadalmi és gazdasági látókört igénylő tisztséget éveken át, hajlott kora és megrendült egészségi állapota dacára az ismételtlen imponzansan megnyilvánuló közóhajnak engedve nagy tapintattal és minden érdek mérlegelése mellett öltötte be Ugron István. A lemondó levelében dr. gróf Bethlen Györgyöt, az E. G. E. ügyvezető alelnökét kérte fel az elnöki teendők ellátására. Minket, akik politikával nem foglalkozunk, annyiban érdekel a Magyar Párt elnökválsága, hogy e megtisztelő megbízatás az E. G. E. alelnökét, a magyar gazdák egyik vezető egyéniségét érte. — Nem kereste, nem várta e megbízatást, de az adott körülmények között nem is háríthatta el magától. A nehéz, erős idegeket igénylő munkához a gazdaközönség nevében őszinte szívből sok szerencsét és sikert kívánunk.

Egyleti élet.

Munkában az E. G. E. cukorrépa termelési szakosztálya. A Cukorrépa-termelők Szövetsége számos felhívást intézett a községi szövetkezetek vezetőihez és a bizalmiférfiakhoz abból a célból, hogy a szakosztályi közgyűlés által megszavazott waggonként 30 lej tagdíj fizetéséről szóló közelevényt a termelőkkel aláírni sziveskedjenek. Kevés községből jöttek még be a nyilatkozatok, ezért ezúton ismételtlen is kérjük az érdekelteket, hogy az aláírásokat mielőbb összegyűjteni és beküldeni sziveskedjenek, mert programját csak úgy fogja megvalósíthatni a Szövetség, ha a tagok közül senki sem vonja ki magát a fizetési kötelezettség alól. Négy év óta szép eredményekkel díjazott látta el a termelők képviselőit a szakosztály és nem szabad meggátolnunk áldásos működését egyesek szűkkeblűsége által.

Vegyes közlemények.

A kormány gazdasági programja. A napilapok hasábos közleményeket közölnek a kormányválság személyi és politikai vonatkozású dolgairól és a gazdasági irányu események a közgazdasági rovatokban húzódnak meg szerényen, noha azok fontosabbak mindennél. A kormány körvonalazta programját, amely szerint módosítani fogja az adó törvényeket. Minthogy pedig az adó törvények módosítása mindig az állami költségvetés egyensúlyozását célozzák, előre tisztában lehetünk a módosítás eredménye felől, vagyis ez újabb emelést fog jelenteni. Egy másik program-pont a kiviteli illetékek eltörlése. Ez igen helyes volna, csak erre ugyancsak az állami költségvetés egyensúlya érdekében az idén nem kerülhet rá a sor. Fokozatosan rátér a kormány a földreformnak a mocsaras és erdővidékeken való alkalmazására. Hogy ez újabb birtokelvételeket jelent-e, még nem tudjuk, de el lehetünk rá készülve. A kisgazdák számára olcsó kölcsön biztosítása céljából külön hitelintézetet óhajtatnak a kormány. Erre nekünk megvannak a hitelszövevényeink, azok támogatását és létfeltételeik biztosítását kérjük elsősorban. Sok kérdés vár még megoldásra és szeretnők remélni, hogy a hosszú ideig el-lenzékben volt Garoflide földművelésügyi miniszter ismeri a bajokat és igyekeznék fog orvosolni is azokat.

Időjárás: A botfalusi cukorgyár meteorológiai állomásának megfigyelése szerint a maximális légnyomás március hóban 728.4 volt március 2. án. A minimum 702.4 volt márc. 5. -én. A legnagyobb meleg +22.4° C. volt március 31. -én. A legkisebb —11.5° C. márc. 2. -án. Az átlagos hő +1.75° C. volt. A legnagyobb csapadék 8.5 mm. volt március hó 11. -én. A csapadék egész havi mennyisége 30.5 mm. volt. A csapadékos napok száma 16.

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület legutóbb megtartott évi közgyűlésén elhatározta, hogy átír az összes gazdasági egyesületekhez, hogy indítanak közös akciót a kormánytól a kiviteli vámok teljes eltörlése és a kiviteli prémiumok rendszeresítése érdekében, mert a jelenlegi gabonavámok mellett nem remélhető a romániai mezőgazdaság fellendülése. A közgyűlésen kifogásolták, hogy az állat tenyésztési felügyelőségek miniszteri utasítás alapján maximálták az apaállatok árát.

A kilencvenezer hadikár bejelentésből harmincezret visszautasítottak. S a ki- osztott kétszázmillió leiből Erdély csak 68 milliót kapott.

A gazdák és a választások. A gazdaközönség nem is tudja, hogy milyen nagy szerepe és súlya van a politikában. Egyesületeink bár nem foglalkozik politikával, nem mutaszthatjuk el felhívni a jelölések és választások előtt a gazdák figyelmét arra a körülményre, hogy lehetőleg a jelöléseket a gazdák érdekek szemelől tartásával válasszák meg. Ha a gazdák bajait ismerő férfiak jutnának be a parlamentbe, nem volna olyan nyomorult helyzetben a mezőgazdaság, mint amilyenben ma színlődik.

Gyümölcsfa szükségletünket szerezzük be Ambrosi Fischer és Tsa (Nagyenyed) valamint Tóthfalussy és Tsa (Marosvásárhely) gyümölcsfaiskolájából, hol az E. G. E. tagjai 10%-os kedvezményben és l. o. kiszolgálásban részesülnek.

A juhok, szarvasmarhák és bivalyok metelykórja ellen most tavasszal védekezünk a beteg állat distolozása útján; mert ha nem tesszük, azok ürülékei útján egész legelőterületünket és úgy egészséges állatunkat is fertőzni fogjuk. A Distol megrendelhető az E. G. E. útján is.

A Biharvármegyei Gazdasági Egyesület értékesítő osztályt szervez, amelynek

értésülésünk szerint az egyes üzletágakban már meg is kezdte tevékenykedését. — Biharvármegyei gazdátársaink szíves és jóindulatu támogatásába ajánljuk az egyesület új értékesítő szervét, amelynek vezetője Halpert Lajos egyesületi titkár.

A sertésvész elleni vérsavó behozatalának újból való megengedése. Mint ismeretes, a román földművelésügyi Miniszterium mult év augusztus havában megtiltotta a sertéspestis elleni szerumnak Romániába való behozatalát és használatát. A rendelet szerint a betiltás azért történt, mivel a szerum egyes esetekben állítólag satástalannak bizonyult. A gazdák és állatorvosok kérelmére a Miniszterium ezen szerummal újabb kísérleteket rendelt el, melyek kiünő eredménnyel jártak. Bebizonyosodott, hogy kellő időben alkalmazva sikerül a sertéspestis elleni szerummal a még nem beteg nertéseket a betegségtől megóvni, sőt a betegség kezdeti szakában az a már beteg sertéseket is meggyógyítja, ellenben a már több nap óta beteg sertésekre a szerumnak hatása nincsen. Ezen eredmények alapján a Miniszterium újból megengedte a sertéspestis elleni vérsavó behozatalát és használatát. A Phylaxia budapesti szerumtermelő által termelt Hutya-Köves sertéspestis elleni vérsavó eredeti csomagolásban és friss állapotban kapható a romániai vezérképviselőnél a Profilaxia gyógyszerészeti társaságnál Temesvárt IV. Preyer utca 2. Végül még mint örvendetes tény említjük meg, hogy tekintettel az itteni alacsony sertésarákra, a szerum romániai ára mérsékelten lett megállapítva úgy, hogy az dacára a nagy behozatali költségeknek, mégis olcsóbb itten, mint Budapesten.

Apróhirdetések.

Apróhirdetések ára: szavanként 3 lel. — Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres aron számíttatnak, Legkisebb apróhirdetés díja 30 lel.

Erdélyi Gazdák Zsebnaptára

az

1926.

évre.

Ára 24. L.

Megrendelhető

az

Erdélyi Gazda kiadóhivatalában.

Gazdatiszt, ki szőlőgazdasághoz kiválóan ért és méhészethez értó kertész kerestetik azonnali belépésre Leveleketfizetés megjelöléssel és bizonyítványokkal br. Bánffy Endréné Luncani—Aranyosgerend küldendők. 3922.

Ház ördögösei gazdaságban eladó elsőrendű államilag olomizárolt lucernamag 20 és 75 kilógram-

Déri Árpád maghereshedése

Cluj, Str. Reg. Maria 10. Ajánlja németországi és hollandiai garantált fajazonos, tiszta és csiraképes

konyhakerti-, virág- és gazdasági magvait.

Gazdasági szaktanácsadó dr. Páter Béla tb. gazdasági akad. igazgató, aki a szakkérdésekben a gazdaközönség rendelkezésére áll. Árjegyzéket ingyen es bementve küldök. Flóküzlet Turda, Balogh virágüzletben. 3901

mos zsákokban blombázva különként 105 lelért Nagy Dénes földbírtokos Turda. 3921

Tavaszi ültetésre a legnemesebb fajajú betegségmentes gyümölcsfa és szőlőültetvényeket a egyéb falkolai ültetvényeket árusít Tóthfalussy és társai Oltvány iskola. Tárgul Mures. Jud. Mures-Turda. Árjegyzéket díjmentesen küldünk. 3886

Terjesszük az Erdélyi Gazdát a gazdák körében!

Phylaxia szerumtermelő

Budapest-Kőbánya X. Szállás-utca 3.

Van szerencsenk a t erdélyi és bánáti gazda közönséget értesíteni, hogy az általunk termelt

Hutya-Köves féle sertéspestis (sertésvész) elleni vérsavó

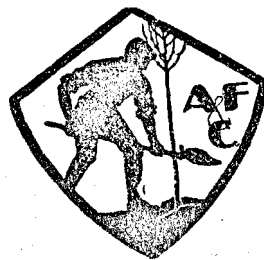
behozatalát és használatát a román földművelésügyi miniszterium újból megengedvén, a romániai vezérképviselőtünkkel a Profilaxia gyógyszerészeti társaságnál Temesvár IV. Preyer-utca 2 (Irekat Ungváry József gyógy-tárában) mindenkor

eredeti budapesti csomagolásunkban, teljesen friss állapotban mérsékelt árban kapható.

Szerumunk pincében tartva legalábbis 2 évig eláll, miért is azt bárki készletben tarthatja, ami már azért is kivánatos, mert a szerummal csak a járvány letelején lehet jó eredményeket elérni.

Kiváló tisztelettel:

3923. Phylaxia szerumtermelő Budapest.

Gyümölcsfa, díszfa, fenyő, oltótrózsák stb.

szállítatnak

legjobb minőségben.

Ambrosi, Fischer és Comp. K.-T.

Riad—Nagyenyed.

Árjegyzék ingyen.

3915

Grozit-gyártmányok:

Fedélhemezek külföldi illemezéből (nem cellulózéből). Aszfaltszigetelőelemek, aszfaltmaslix, bitumen, facemant, tetőlak, carbolineum, kőszénkátrány. — Vállal mindennemű szakmába vágó tetőfedési és aszfaltozási munkálatokat.